

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/710/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

83/2015. (II. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. október 31-én előterjesztett **panaszát** a 2015. február 26-án megtartott zárt ülésén hozott döntése ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos postai úton terjesztette elő panaszát 2014. október 31-én, amelyben egy aznap, a * Pályaúdvár területén fogantatosított rendőri intézkedést kifogásolt. A panaszos számos panaszkiegészítést is előterjesztett.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy a fenti napon a * Pályaúdvár területén kószáló rendőrök közül kettő vele „vadállati módon ordított”. A panaszos erre megkérdezte őket, hogy a rablók helyett miért a 73 éves, beteg öreg emberekkel bánnak így. A panaszos leírta, hogy életében már többször kirabolták, amire a rendőrök annyit mondtak neki, hogy ne csavarogjon annyit. A panaszos kifogásolja a vele szemben lefolytatott intézkedés hangnemét.

2) A panaszos szintén aznap postára adott egy másik beadványt, amelyben az intézkedés napjaként 2014. október 31. helyett 2014. október 29-ét jelölte meg. (A beadvány kézírással

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

íródott, és meglehetősen csapongó, a Testület kizárólag a rendőri intézkedés ismertetésére szorítkozik.)

A panaszos kifogásolja, hogy a rendőrség „Szolgálunk és védünk!” szlogenje helyett a fiatal rendőrök terrorizálták őt, mert egy apróságért kiabáltak vele, illetve megbüntették hetvenezer forintra. A panaszos életkörülményeinek leírását követően azzal folytatja, hogy a rendőr az intézkedéskor nem akarta meghallgatni az életben szerzett szenvedéseit, ehelyett gyalázkodó hangnemben beszélt vele. A panaszos elmondta, hogy egy fillérje sincs, az éhségtől rosszul van, kérte, hogy engedjék el, azonban a rendőr azt mondta neki, hogy a panaszos hazudik, és az ő eszén nem jár túl. A beadvány szerint a rendőr 25 percen keresztül „kurváskodott vele”, ami miatt a panaszos lekéste a vonatát. A beszélgetés alatt a rendőr többször elmondta, hogy a panaszos egy „szar” alak.

3) 2014. november 3-án előterjesztett beadványában a panaszos előadta, hogy az intézkedés óta nem tud aludni, mert terrorizálta őt a rendőr. Az intézkedéskor el akarta mondani a rendőrnek, hogy milyen nyomorúságos élete volt, és sajnálja, hogy nem tudott az országból disszidálni 1956-ban, azonban a rendőr belé fojtotta a szót, és ötvenezer forintra büntette, pedig a panaszos nem tett kárt semmiben. Ha bármi ilyesmit tett volna, elismeri a felelősségét. A rendőr azt mondta neki, hogy utálja a panaszoshoz hasonló barmokat, és megérdemelte volna a panaszos, hogy elüsse őt a vonat. A panaszos előadta, hogy amennyiben a rendőr emberségesen bánt volna vele, nem írkálna beadványokat folyton.

A panaszos a beadványban a diktatúra alatt szerzett tapasztalatait írta le, amelyek ismertetésétől a Testület eltekint.

4) A panaszos 2014. november 17-én előterjesztett beadványában előadta, hogy hétszer kapott beutalót a nagykállói elmeógyógyintézetbe két év alatt, amelyet követően a Független Kisgazda Párt székházába akart bejutni, de nem járt sikerrel. Ekkor ráküldtek két szadista rendőrt, akik egy erdőben összeverték a panaszost, és ott hagyták. A panaszos kéri, hogy a Testület nyomozza ki, hogy a szociális otthonban milyen körülmények között éltek. A panaszos ezt követően az életéről ír a beadványában, kifejtve, hogy az orvosok elkönnyvelték őt súlyos, de nem életveszélyes elmebetegnek. A panaszos az elmebetegségét nem cáfolja.

A panaszos az intézkedésre visszatérve kifejtette, hogy előadta a rendőrnek, hogy amikor kirabolták, nem volt ott rendőr, csak amikor meg kell őt büntetni. A rendőr elmondta neki, hogy ötvenezer forintot kell fizetnie a panaszosnak, mert lelépett a sínek közé. A panaszos a síneken átlépett, mert szerette volna elérni a vonatát a pályaudvaron, de az éhségtől rosszul lett a peronoknál, és lelépett. A panaszos elfogadja, hogy mások bolondnak tartják, de azt már túlzásnak tartja, hogy a rendőr azt állította, hogy a panaszos csak „játszotta a hülyét”. Mivel a panaszos elmondta neki, hogy neki nem eshet baja, mert évekig dolgozott a teherpályaudvaron, a rendőr elkérte a MÁV igazolványát, amivel a panaszos nem rendelkezett.

5) A panaszos 2014. november 26-án előterjesztett beadványában újból előadta, hogy miket szeretett volna elmondani a rendőrnek az intézkedés során, azonban az nem hallgatta meg, és amikor rájött, hogy a panaszos szegény, terrorizálni kezdte őt. További új információ az intézkedésre vonatkozóan nem szerepel a beadványban.

6) A panaszos 2014. december 22-én előterjesztett beadványa a rendőri intézkedéssel kapcsolatban azt tartalmazta, hogy a rendőr 25 percnyi kiabálás után elzavarta őt, mivel nem volt kedve jegyzőkönyvet felvenni.

A panaszos mellékelte Göncz Árpád köztársasági elnök által a panaszos nevére kiállított emléklapját, amit a példamutató helytállásáért kapott. A panaszos a rendőrnek szeretné bebizonyítani, hogy éveken át veszélyesebb munkakörülmények között kellett a sínek közt ugrálnia fillérékért, nem úgy, mint a rendőrnek, aki nem érti meg a panaszos nyomorúságos élettörténetét.

A panaszos a beadványban egy korábbi gázspray elkobzását írta le, egyéb rendőri intézkedéssel kapcsolatos tény nem szerepel a beadványban.

7) A panaszos 2015. január 20-án és 2015. február 11-én előterjesztett beadványai új információt nem tartalmaznak a panaszolt intézkedéssel összefüggésben, aktuálpolitikai kérdésekre és a panaszos élettörténetére vonatkoznak, ezért részletes ismertetésüktől a Testület eltekint.

II.

A Testület 2014. novemberében megkereséssel élt az Országos Bírósági Hivatal (OBH) felé, mivel a panaszos beadványainak tartalma alapján felmerült a panaszos cselekvőképességének és eljárási jogosultságának kérdése. Az OBH Bírósági Főosztálya 2014. december 3-án kelt válaszában arról tájékoztatta az előadó testületi tagot, hogy az OBH által vezetett Gondokoltak Nyilvántartása a panaszosra nézve nem tartalmaz adatot.

III.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A Budapesti Rendőr-főkapitányság Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Vasútbiztonsági Alosztályának alosztályvezetőjének 2014. január 26-án kelt jelentése a következőket rögzítette a panaszolt intézkedéssel összefüggésben.

A kivizsgálás során megállapítást nyert, hogy a panaszossal szemben nem került sor rendőri intézkedésre 2014. október 31-én, a Robot Zaru kereső rendszer alapján a panaszost 2014. október 29-én 7 óra 23 perckor igazoltatták a * Pályaudvaron. Az intézkedő rendőrök G. T. r. törzsőrmester és D. Zs. r. törzsőrmester volt, helyszíni bírság kiszabására nem került sor.

A történetekkel kapcsolatban meghallgatták G. T. r. törzsőrmestert, aki úgy nyilatkozott, hogy a több hónappal ezelőtti intézkedésekre nem emlékszik, de mivel a Robot Zsaru rendszerben szerepel az intézkedés, akkor biztosan igazoltatta őt. Hozzátette, hogy biztosan nem beszélt senkivel rendőrhöz nem illő hangnemben, mindig kulturáltan intézkedik.

D. Zs.r. törzsőrmester szolgálatparancsnok meghallgatása során G. T. r. törzsőrmesterrel egybehangzóan nyilatkozott.

A Testület kérdéseire nézve a jelentés rögzíti, hogy az intézkedés oka pontosan nem ismert, az általános igazoltatás volt a növekvő migrációs nyomás miatt, amelyet az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján fogatosítottak. A rendőrök a konkrét intézkedésre nem emlékeznek.

Azzal kapcsolatban, hogy a panaszos jelzett-e rosszulletet az intézkedéskor, a jelentés azt tartalmazza, hogy nem emlékeznek rosszulletre, de ha bárkinek sérülése lett volna, biztonsági intézkedést fogatosítanak.

A jelentés cáfolta a beadvány hangnemre vonatkozó részeit, a rendőrök nem beszéltek a panaszossal rendőrhöz nem méltó hangnemben. Az intézkedéssel összefüggésben nem indult semmilyen eljárás a panaszossal szemben csak igazoltatás és priorálás történt.

IV.

1) A Rendőrségről szóló tv. 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntelődési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatójabírálja el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti hatásköri rendelkezések értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel, ezért nem jogosult- szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott

szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni; büntetőeljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni; kártérítést megítélni; az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani.

A Testület a panaszost a fenti szabályokról levelében tájékoztatta, és felhívta arra a figyelmét, hogy a Testület a kiszabott szabálysértési bírságot nem vizsgálhatja felül.

A Testület a panaszos által kifogásolt szabálysértési bírságra nézve megállapította hatáskörének hiányát. (Egyébként a megküldött rendőrségi iratok szerint a panaszosra nem szabtak ki a kifogásolt intézkedéssel összefüggésben semmilyen bírságot.)

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

Mivel a panaszos valamennyi beadványában a rendőrök hangnemét és bánásmódját kifogásolta, ezért a Testület a panaszos igazoltatásának vizsgálatától eltekintett.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében foglalt emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A panaszos beadványaiban sérelmezte, hogy a rendőrök intézkedésük során durva módon beszéltek vele, becsmérelték, valamint nem hallgatták meg őt.

Ezzel szemben a rendőri jelentések azt rögzítik, hogy az intézkedés során (amelynek részleteire konkrétan nem emlékeznek) az intézkedés alá vont panaszos a normákban előírt bánásmódban részesült, az intézkedő rendőrök hangneme kulturált volt.

A Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapelvi szintű rendelkezése [2. § (1) bekezdés] képezte. Ez a rendelkezés ugyan kívül esik az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban.

Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Szükséges még utalni az Rtv. 16.§ (4) bekezdésére is, amely kimondja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

A jelen esetben a panaszos, illetve az rendőrségi iratokban foglalt előadása oly mértékben ellentétesek egymással, hogy az ellentmondás további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában nem oldható fel.

Az ismertetett tényállítások között meghúzódo ellentét feloldhatatlansága miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri magatartás és bánásmód emberi méltóságot sértő volta nem megállapítható.

V.

A Testület a hangnem kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelme az egymásnak ellentmondó állítások miatt nem megállapítható.

Fentiekre tekintettel a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a panasznak az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez való áttételéről döntött.

Budapest, 2015. február 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSÜLET